

یک استاد علوم سیاسی
از خطر پوپولیست در شورای شهر می‌گوید

نفع یا خوشایند شهروندان

مهسافلاح حسینی

یک استاد علوم سیاسی می‌گوید شورای شهر برای اینکه در خطر رفتارهای پوپولیستی نیفتد، در جهت تامین منافع شهروندان گام بردارد، نه خوشایند آن‌ها. محمدعلی احمدی، مدرس علوم سیاسی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) با بیان اینکه

شهرداری، وظیفه پیشبرد

برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، آموزشی، فرهنگی و به طور کلی امور رفاهی شهروندان را برعهده دارد، به «پیام شهر» می‌گوید: شوراها باید با فاصله گرفتن از طیف‌های سیاسی به یک نیازسنجی حقیقی در زمینه اداره شهر برسند و با کارشناسی صحیح به بهبود زندگی شهری بپردازد، در حالی که سیاست‌گذاری راهی جز پوپولیسم و عملکرد احساسی نمی‌گذارد.

او در خصوص اینکه شوراها در ایران به مرور زمان دچار سیاست‌زدگی می‌شوند، عنوان می‌کند: خطر گرایش به عملکرد پوپولیستی بزرگترین ضربه سیاست‌زدگی به شوراهاست که باید از آن پرهیز کرد.

احمدی می‌افزاید: اینگونه شوراها به زیر مجموعه فرمانبردار تبدیل می‌شوند که فقط تلاش می‌کنند مردم را با عملکرد پوپولیستی برای رأی دادن در دوره‌های بعدی به خود جذب کنند. وقتی پوپولیستی رفتار شود، دیگر نیازهای اصلی را فراموش می‌کنید و به گونه‌ای عمل می‌کنید که خوشایند مردم باشد، نه این که در جهت تامین منافع آن‌ها باشد.

این نویسنده حوزه سیاست ادامه می‌دهد: تنها راه حل، پرهیز از دخیل کردن گرایش سیاسی در تصمیم‌گیری‌هاست و امید به آنکه اعضای شورای شهر قزوین به دور از هرگونه تمایل جناحی فقط قزوین و مردم را در نظر بگیرند و خود را نماینده شهروندان بدانند.

او معتقد است قزوینی‌ها همواره در طول تاریخ نشان داده‌اند که از فرهنگی غنی برخوردارند و بر همین اساس شورای کتونی شهر هم که برخاسته از همین مردم است، پتانسیل دوری از سیاست‌زدگی را دارد.

احمدی، با وجود آنکه معتقد است هنوز شورای شهر در ایران، با ماهیت اصلی خود فاصله دارد؛ اما از حضور فعال زنان در این عرصه استقبال می‌کند که منجر به این شده تا نیمی از جمعیت جامعه دیده شود؛ آنجا که برای این گفته از قزوین مثال می‌آورد و می‌گوید: به دید من، شورای شهر قزوین از یک نقطه قوت بزرگ برخوردار است و آن هم ورود فعال زنان به عرصه مدیریت شهری است. چنانکه می‌بینیم، در این دوره و حتی دوره‌های قبل زنان حضور پررنگی داشته‌اند و شورای شهر قزوین توانسته این پتانسیل را برای بانوان قزوینی فراهم کند که باید آن را به فال نیک گرفت.

او در ادامه به وظیفه شهروندان می‌پردازد و می‌گوید: مطالبه‌گری شهروندان از نمایندگان خود می‌تواند در حرکت صحیح آنها بسیار تاثیرگذار باشد. نقش مردم تنها در انتخاب نیست؛ بلکه نقش اصلی آن‌ها در پیگیری مطالباتشان برای بهبود فضای شهری است؛ یعنی اینکه شهروندان باید با یادآوری کاستی‌ها در زندگی شهری نمایندگان خود را برای حرکت در جهت حل آن‌ها وادار کنند.

این مدرس دانشگاه بر این اعتقاد است که مهمترین اقدام برای دوری از سیاست‌زدگی شورا در درجه اول رجوع مجدد به قانون است.

آنگونه که این استاد می‌گوید باید به بازخوانی مجدد قانون پرداخت تا شورای شهر در مسیر صحیح خود قرار بگیرد.

این حوزه می‌داند و می‌گوید: در مفهوم کلان و نظام هماهنگ، مدیریت شهری، فقط در شورا و شهرداری خلاصه نمی‌شود؛ بلکه مجموعه به هم پیوسته‌ای از دستگاه‌های مرتبط با مدیریت شهری مانند محیط زیست، آب، برق، پلیس و... برای هماهنگی دقیق‌تر و بیشتر است.

این وکیل دادگستری اضافه می‌کند: متأسفانه این نهادها مدیران جدا، قوانین جدا و تصمیم‌گیری‌های جدا دارند و هنگام وضع قوانین خود به نقش شورا توجهی ندارند که این امر در فرآیند انجام وظایف شورا خلل ایجاد کرده و حتی گاهی تصمیمات مستقل این نهادها و تصمیمات شورا همدیگر را خنثی می‌کند. او اظهار می‌دارد: سلیقه‌ای عمل کردن شورا در برخی موارد از دیگر مشکلات موجود است که متأسفانه بعضی اوقات شاهد آن هستیم که شورا وظایف تعیین شده در قانون را مدنظر قرار نداده و به درخواست‌هایی تن می‌دهد که مطابق قانون نیست.

چیتگر یادآور می‌شود: شفاف نبودن آیین نامه‌ها، بخشنامه‌ها و برخی قوانین که منجر به غیرقابل‌اجرای شدن آن می‌شود و همچنین فقدان دانش و تخصص مدیریت شهری در برخی از اعضای شورا و نبود آموزش‌های تخصصی در بخش‌های مختلف شهرداری از دیگر مشکلات موجود است.

این وکیل دادگستری با اشاره به عدم فرهنگ‌سازی کافی به منظور آشنایی شهروندان و کارشناسان با وظایف شورا، خاطرنشان می‌کند: هنوز شهروندان اطلاعات کافی از اختیارات و وظایف شورا ندارند و ممکن است فرد منتخب هم قول‌هایی به مردم بدهد که در حیطه وظایف اش قرار ندارد و این کم‌آگاهی مردم و کارشناسان باعث مشکلاتی در عمل می‌شود.

او از کم‌رنگ بودن نقش سازمان‌های مردم‌نهاد و فقدان ارتباط این سازمان‌ها با شورا خبر می‌دهد و می‌افزاید: سازمان‌های مردم‌نهاد مرتبط با مقوله مدیریت شهری، باید بتوانند به عنوان بازوان مشورتی شورا، حرف مردم را به شورا و تصمیم‌گیران منتقل کنند که متأسفانه فقدان آنها کاملاً مشهود است.

چیتگر، در ادامه به بررسی راهکارهای پیش رو برای برون رفت از مشکلات موجود می‌پردازد و می‌گوید: ایده‌های مختلف در شورا به عنوان یک نهاد نسبتاً جدید، برای رسیدن به توسعه همه‌جانبه و پایدار، مستلزم بخش‌های جدیدی است تا جنبه ساختاری پیدا نکند که این مهم در قانون شهرداری‌ها به‌عنوان یک نهاد قدیمی محقق نخواهد شد؛ از همین رو باید ساختار برخی از نهادهای شهرداری از طریق اصلاح قوانین تغییر یابد تا ایده‌های جدید جنبه عملیاتی پیدا کند.

این وکیل دادگستری تأکید می‌کند: باید زمینه‌های لازم برای ورود افراد متخصص به شورا فراهم شود که در وهله اول افراد از تخصص مدیریت شهری برخوردار باشند؛ در غیر این صورت از کارشناسان و مشاوران متخصص این حوزه بهره ببرند.

او تصریح می‌کند: برای بهره‌وری و کارایی بیشتر، باید سازمان‌های مردم‌نهاد به عنوان نهاد مشورتی در شورا کرسی داشته باشند و به آن‌ها مسئولیت بدهیم.

آنگونه که چیتگر بیان می‌کند: وعده‌های مغایر با قانون توسط اعضای شورا موجب بی‌اعتمادی در افکار عمومی خواهد شد؛ چرا که این وعده‌ها در عمل اتفاق نخواهند افتاد و در این صورت به طور قطع زمینه‌های بی‌اعتمادی در مردم فراهم می‌شود.

یک حقوقدان:

مدیران به نقش شورا توجه ندارند

زهره عبداللهی

یک حقوقدان معتقد است که مدیران دستگاه‌های دولتی، هنگام وضع قوانین خود به نقش شورا توجهی ندارند که این امر در فرآیند انجام وظایف شورا خلل ایجاد می‌کند؛ حتی گاهی تصمیمات مستقل این نهادها و تصمیمات شورا همدیگر را خنثی می‌کند، البته این همه مشکل نیست ناآگاهی مردم از وظایف قانونی شورای شهر را هم باید برآن افزود؛ آنجا که انتظارات فرا قانونی شهروندان از اعضای شورا، و برآورده نشدن آن موجب ناامیدی می‌شود.

جواد چیتگر، حقوقدان و وکیل دادگستری در گفت و گو با پیام شهر، شوراها را اسلامی شهرها را به عنوان یکی از نمادها و مظاهر حقوق شهروندی در کشور می‌داند و می‌گوید: از اوایل انقلاب شورا و وظایف آن در قانون اساسی مصرح شده بود؛ اما بنابر دلایلی اجرای آن به وقفه افتاد تا در دولت دوم اصلاحات اولین دوره شورا شکل گرفت.

او می‌افزاید: شورا سازمانی محلی است که با داشتن شخصیت مستقل حقوقی و به صورت جمعی، مجموعه وظایف خود را از دو جنبه نظارتی و تصمیم‌گیری اعمال می‌کند.

این وکیل دادگستری اضافه می‌کند: در قانون، وظایف و اختیارات شورا به صورت مفصل بیان شده‌است که می‌توان آن را در ۳۵ محور دسته‌بندی کرد.

او یکی از مهمترین وظایف شورا را در اذهان عمومی، انتخاب شهردار عنوان و بیان کرد: با بزرگنمایی این وظیفه نباید بسیاری از وظایف مهم شورا را کمرنگ کرد که از آن جمله می‌توان به بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسایی‌های اجتماعی، فرهنگی، آموزشی و بهداشتی، تهیه طرح‌ها و پیشنهادها، اصلاحی، راه‌حل‌های کاربردی و برنامه ریزی اشاره کرد.

چیتگر ادامه می‌دهد: نظارت بر حسن اجرای مصوبات، برنامه‌ریزی در خصوص مشارکت مردم در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، فرهنگی و آموزشی، نظارت بر حسن اداره و حفظ سرمایه، دارایی و اموال مردم اعم از منقول و غیر منقول، تصویب آیین‌نامه‌های پیشنهادی شهرداری‌ها، تصویب، اصلاح و متمم بودجه سالانه شهرداری و نظارت بر اجرای طرح‌های مربوط به توسعه از دیگر وظایف شورا است.

این وکیل دادگستری اذعان می‌دارد: یکی از موارد پر اهمیت در شهرداری، دارایی‌های مردم است که شورا باید بر حسن اداره امور مالی شهرداری نظارت دقیق داشته‌باشد تا سودجویی مالی یا فساد در شهرداری شکل نگیرد.

او با بیان این مطلب که عدم شفافیت در حوزه مالی و عملکرد موجب بی‌اعتمادی مردم خواهد شد، تصریح می‌کند: شورا باید در پایان هر سال مالی، صورت‌هزینه‌های مالی اعم از بودجه و هزینه‌کردها را به اطلاع مردم برساند و نسبت به مردم پاسخگو باشد.

چیتگر خاطرنشان کرد: در کنار این وظایف، قانونگذار وظایف دیگری مانند نظارت بر حسن اجرای دعوایی در شهرداری، تصویب اساسنامه موسسات، تصویب معاملات، تصویب وام‌ها، تصویب نام‌گذاری میادین، معابر و خیابان‌ها، تعیین نرخ کرایه وسایل نقلیه، نظارت بر وضعیت آرامستان‌ها و... را نیز بر عهده شورا گذاشته‌است.

این وکیل دادگستری در ادامه سخنان خود به مشکلات نهاد شورا می‌پردازد و می‌گوید: شوراها در ایران از حیث تجربه کاری نسبت به بسیاری از کشورهای دیگر، نوپا بوده؛ اما در همین مدت زمان فعالیت خود با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو هستند.

او، نبود آگاهی برخی از مسئولان مرتبط با مدیریت شهری را نسبت به جایگاه و نقش شورای شهر از چالش‌های موجود در

